

MỘT CÁI TỤC-LỆ RẤT CÓ PHÒNG HAI ĐÈN NHÂN-CÁCH

Đổi với vấn đề « lạy » này, về
phải lấy học như là các nhà mặc
Áu-trang thì toàn là phải đổi, dù
kỳ cổ nhiên. Kỳ giả là một nhà Hán
học, vẫn nên đổi người sống trong
cái lễ giáo phồn phức kia, không
say Âu hóa như tại, song đổi với
vấn đề « lạy » thì cũng nhận là không
thích với thời thế. Nhân có một
đồng kiến giải, xin đem thuyết cổ mà
hiển công đạo giả :

Cứ theo cái lối « lạy » thông hành
ở xưa (chống tay cái đầu sát đất
mà ngúc lên ngúc xuống), giống
như theo thuyết các nhà nho (theo
đất sau mà không phải thành hiên
bày ra như thế) (Kính lễ toàn là lối
Hán nho).

Chỉ « bái » (拜 lạy) thấy trong
sách về Kinh thư là đầu tiên. Ở đời
Nghiên Thuấn (trước Già từ 2000
năm) mà có câu « Bái thủ kê thủ »
(拜手稽首), thì « bái thủ » có lẽ
như ta xấp tay, chứ không phải cúi
đầu sát đất như tục ta thường làm.
Nếu như bái mà cúi đầu sát đất thì
chữ « kê thủ »稽首 kia dư ra, nên
Tsun-tzu cũng giải nghĩa rằng: « Hài
« Bỉnh hoàn chí » (拜不跪也 lạy
là đứng mình choan). Xem đó thì

chưa kịp mua thuốc để loong, loan, nghèo
ta từng duy có vua đời Hạ, mà thấy
Mạnh-lữ đã giải cả lý do nói rằng :
« mùa xuân xem cây, mùa thu xem
gặt, mà bỏ trợ cho dân nghèo, nên
dân ca tụng. Trừ chuyện ấy ra,
thì chúng ta phải nhận chuyện
Phan-thanh-Giáo là đáng làm gương
cho người sau vậy.

Huyền Không Tử

(1) Kỳ thi (đạo) của hai.

Vậy thì cái án tử sát của mấy cô thiếu nữ ta tự không ý nghĩa, không can đảm, nhưng có một điều hơn cái án tử sát mấy người thiếu phụ Nhật là không mang tội nặng; vì thời Mạnh có nói: « Giới đánh giặc chịu tội nặng. Song ở cái đời quốc giới cạnh tranh, thì dân tộc mở bụng tự sát như người Nhật lại chiếm phần ưu thắng kia mà ! Khổ thật !

3/ Đức vua du học trên 10 năm nay đã bập bụ không khi vắng mình tự do bên nước Pháp, nay về nước tất không buộc thần dân làm cái tục hủ hý, hống chi là đối với việc Dân biển?

không lạy, quân nhân không lạy và binh dân không lạy, như trên đã kể, thì Viện Dân biểu đại lại không đứng vào một hàng trong cái lễ « miên lạc » kia sao ? Hay là ở vào thời đại nhân quyền thành hành cùng với chân thờ Bão-hộ vẫn minh chứng đối với một vị vua hấp thụ không khí tự do đến trên 10 năm nay, lễ là không nhân cái tục lễ « lạy » ấy

